

SLOVENSKI NAROD.

"Slovenski Narod" velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	
celo leto naprej	K 24—
pol leta	12—
četr leta	11—
na mesec	5,50
	2—
	1,90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vratajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Novi davki.

V soboto so bili razglašeni zakoni, ki se jih je skupno imenovalo "mali finančni načrti" in zaradi katerih je bilo v parlamentu in izven parlamenta toliko bojev. Ti zakoni obsegajo povišanje davka na žganje, premembro osebnega davka, tako imenovan davek za samec in zakon o preodkazih posameznim krovnikom iz dohodkov od davka na žganje.

Huda so bremena, ki jih nalaga država s temi novimi davki prebivalstvu, toliko hujša, ker vlada v državi velika gospodarska kriza. Zasluzki se krejijo, boj za obstanek je vedno težji, draginja je velika — a v teh časih nalaga država izčrpavaju prebivalstvu nove davke. Že doslej niso bili v nobeni drugi državi davki tako visoki, kakor v Avstriji, in nikjer ni bilo odmerjanje tako krušto, kakor pri nas; v prihodnje bo to še bridek.

Spriče znane slovenske revščine ne prihajajo poviški pri osebnem davku nič posebno v poštev; kar se naloži tistemu malemu številu ljudi, ki jih je pri nas štegi med bogate, od tega nekako znatno znižanje eksistenčnega minimuma. Seveda, tako imenovan davek na samec, ki pa se ne naloži samo sameci, nego tudi drugim ljudem, če nimajo družine, je zelo občutno breme.

S tem zvišanjem davkov je združena tudi popolnoma nova uvedba: obligatorični vpoglec v trgovske knjige. Posebno tragično tega pač ni jemati. Kje pa naj vzame država toliko uradnikov, da bi mogli vsako leto pregledati vse trgovske knjige? Pregled trgovskih knjig bo pač le izjema, seveda, če se bo prizadetemu v takem slučaju kaj dokazalo, bo to zelo zelo neprijetno.

Za preteklost je država napravila čisto mizo: dovolila je amnestijo za vse napačne davčne napovedi. Kdor se v prihodnje glede napovedi davka nič ne pregreši, se za preteklost nima ničesar več batiti. Vlada upa, da povzdigne to davčno moralito; želimo ji, naj bi se to njeni upanje uresničijo, a najprej mora preskrbeti, da se bo tudi finančna uprava postavila na pravičnejše stališče, kakor se je do-

siej zavzemala in prenehala z dodataj običajnim krutim navijanjem davčnega vijaka.

Zelo veliko in občutno breme je država naložita najšišim ljudskim krogom s hujšanjem zvišanjem davka na žganje. Če bi bilo kaj resnice na tem, da podraženje davka povzroča zmanjšanje konsumia, bi gotovo vsakodar z radostjo pozdravil ta novi in težki davek, saj je žganje pite epidemija, ki je posebno pri nas Slovenskih razširjena in uničuje naš narod fizično moralčino in gospodarsko. Toda višja cena žganja vpliva le tako malo na konsum: samo neposredno po uvedbi novega davka je misliti na to, da se bo konsum skrčil, pozneje pa bo zopet zrasel. Vlada računa sama na to, kakor pričajo določbe o preodkazih deželam.

Ni nobenega dvoma, da je država nujno potrebovala zvišanja dohodkov, saj so državne finance sploh v tako žalostnih razmerah, saj je bila uredna urad. plač nujno potrebna in saj je bil tudi že zadnji čas, da je država prisločila na pomoč deželam, četudi je znano, da je denarno gospodarstvo deželnih odborov skrajno slabo in zapravljivo.

Škandal v celjski bolniški blagajni.

Od dne do dne postaja obstoj teza: nesrečnega zavoda kritičneši. — Vlado zadene očitek najgrše malomarnosti v izvrševanju nadzorstvene dolžnosti. Niti ene bolniške blagajne ni v Avstriji, kjer bi mogel imeti delodajalec pri volitvi več glasov, kakor je določeno, le v celjski okrajni bolniški blagajni. Tu ima vsled določbe, da na pet zavarovanec odpade en glas, n. pr. neki Arnoldi na Dunaju 18 glasov, stavni svetnik okrajnega glavarstva Ribnitski 5 glasov itd. Seveda o ti pluraliteti glasov zakon ne podaja nikake podlage. Celjski kliki na ljubo je pa namestnija potrdila taka protipostavna pravila, akoravno niso bila na nobenem občinem zboru sklenjena. Vsako drugo društvo bi bilo v takih razmerah že davno razpuščeno in pravila razveljavljena, ker niso v

soglasju z zakonom, ki je vendar nad vsakimi pravili vzvišen. Pod vladnjem njega ekselencije grofa Claryja gre pa oportuniteta nad pravico, in komoditeta glavarja barona Müllerja nad koristi njegovega okraja, ki je nepovstavljeno pod izjemno avtonomijo enega samega mesteca. Če pa oblasti nočeo spoštovati zakona, zakaj bi se Slovenski vpognili nezakonitosti. Nikdar nas ne bo več komandiral puholglavi apotekar Rauscher in pretepač Richa v bolniški blagajni. Če vlada hoče, da se položaj še bolj poostri, naj tudi gleda, kako bo vpostavila zopet red. Mi ji dobrohotno svetujemo, naj si prebere zakon o bolniških blagajnah in o slučaju razpušta istih in določitvi novih okolišev. Če si celjsko mesto hoče vzdržati lastno bolniško blagajno, naj se izloči iz okraja in naj se ustavovi za mesto Celje nova blagajna ter se isti odkaže oni del rezervnega zaklada, kolikor so vpelačali mestni članiki. Zdrave razmere bodo nastale v blagajni le, če se izloči mesto Celje, ki noče sodelovanja z ogromno večino prebivalstva v okrajih celjskem, vranskem in gornjegrajskem. Slovenci lahko mirno gledamo, kako bosta baron Müller kot okrajni glavar in ekselencija namestnik grof Clary svojo zapriseženo dolžnost nasproti ljudstvu izpolnila. Zato se nepostavnih volitev ne udeležimo. — Našega miru bo pa konec, če bi na ta dva gospoda res hotela prodati celjski kliki.

Škandal v dunajskem občinskem svetu.

V dunajskem občinskem svetu so imeli v soboto zopet enkrat škandale, ki živo spominjajo na nekdanje čase. Skoraj bi se bili gospodje občinski očetje stepli. Vecina ni pustila, da bi bil Winarsky gorobil o regulaciji plač nastavljenem cestne železnice. Ker je Winarsky klub temu skušal govoriti, mu je odtegnil predsednik Hosz besedo. Opozicija je proti temu protestirala, krščansko-socijalna večina pa je napadala opozicijo. Weisskirchner je bil brez moči napram svojim pristašem. Štirje ob-

činski svetniki so bili izključeni. Končno je zapustila cela opozicija in tudi galerija dvorana. Ko je odvzel predsednik Hosz Winarskemu in Skaretu besedo, češ, da se prvi ni omejil na stvarni popravek, drugi pa ni hotel začeti govoriti, je začela opozicija živžgati in razbijati. Tudi župan Weisskirchner ni mogel naprawiti reda, zato je oddal predsedstvo Hierhammerju, ki je izročil občinske svetnike Reumannu, Skaretu, Winarskemu in Moissalu disciplinarinem odsek. Med odmorom, ki je nastal vsled tega, so krščanski socialisti napadli opozicijo in prišlo bi bilo do tepeža, da se ni posrečilo Philipu in Steinerju pomiriti opoziciju. Omenjeni štirje opozicionalni občinski svetniki so bili nato izključeni iz 4 sej, nakar je cela opozicija zapustila dvorano.

Hrvaški sabor.

Petkova večerna seja hrvaškega sabora, ki se je pričela ob 6., je trajala do 1. ponoči. Ko so bile absolvirane interpelacije, je zbornica nadaljevala indemnitetno razpravo.

Pred razpravo je predsednik dr. Bogdan Medaković izjavil: Pravkar sem dobil stenografskih zapisnik o seji dne 21. t. m. z medkljivim posl. Mileusniču o posl. Grgi Tuškanu. V meni predloženem stenogramu je bilo: »Tuškan, ki je 6. mesec v Lepoglavi...« V tiskanem stenografskem zapisniku pa stoji: »Tuškan, ki je kot pravaš bil 6 mesecov po nedolžnem v Lepoglavi...« Preiskal sem stvar in dognal, da je posl. Mileusnič sam napravil v tiskarni to korekturo. Najostreje obsojam tako postopanje in opominjam posl. Mileusniča, naj v bodoče take stvari opusti.

V indemnitetni debati je govoril kot prvi Starčevičan Ivan Peršič. Govoril je na dolgo in široko o nagodbah, ki jo je imenoval mrhovino, in o komisarijatu. Glede komisarijata je očital hrv.-srbske koalicije, da je ona s svojo hazardno politiko povzročila, da je bil Cuvaj imenovan za komisarja. In kdo je zopet odpravil komisariat? V tem oziru gre zaslužna skupnemu delu in edinstvu

Hrvatov in Slovencev. Tistega dne, ko je na Dunaju prenehala obstrukcija, je šel Cuvaj na dopust. (Posl. Tuškan: Le zanašajte se na Dunaj!) Mi se ne zanašamo na Dunaj, marveč na hrvško - slovensko edinstvo.

Milinovci in frankovci so prilegli besedah jeli klicati: živeli Slovenci! Vodja hrv.-srbske koalicije Svetozar Prljičević je na to zaklical: »Za to je tudi dr. Šusteršič postal deželni glavar kranjski!« Pravaš obet struj so na ta medkljiv jeli ploskati in klicati: »Živio dr. Šusteršič, naš zasluzni prvoroditelj!«

Galerija je k tej čudni manifestacijski molčala. Se je pač zavedala, da so manifestanti pravi božji volki, ki smatrajo dr. Šusteršič za svojega odrešenika, da si je baš pravaš dr. Drinković v svojih razkritijih dokazal, da dr. Šusteršič niti s prstom ni ganil v akciji za odpravo Cuvajevoga komisarijata, nasprotno, da je preprečil s svojim delom in s svojim vplivom vsako resno akcijo. Da, zares, ti hrvaški pravaši so pravi politični slepi. Bolj jih Šusteršič vlači za nos, bolj mu lezejo v čreva. Najznačilnejše na vsi stvari pa je to, da se obe pravaški glasili »Hrvat« in »Hrvatska« sramujeta te manifestacije pravaških poslancev za Šusteršiča in jo za to enostavno zamolčuja v svojih poročilih. To dejstvo pove več, kakor dehela knjiga. — Za Peršičem je govoril poslanec hrv.-srbske koalicije dr. J. R. Kraus, na kar je bila debata prekinjena. Ko je zbornica odklonila nujna predloga poslancev Jalžabetiča in Zatluke, je predsednik ob 1. ponoči zaključil sejo.

V sobotni seji je sabor končal indemnitetno debato. Govorili so posl. Lovreković, dr. Ivo Frank in referent dr. Krišković.

Zbornica je na to sprejela indemnitetno predlogo v prvem čitanju. Prihodnja seja bo v petek 30. t. m.

Albanske homatije.

Esad paši nič posebno ne zupajo. Znani Faik beg Konica, ki je strašil pri famoznem albanskem kongresu v Trstu mu je dal slabo nрав-

Dr. Prec mi je pisal karto! Pa kaj mi pomaga vsa ljubezen na papirju, če se ne more tipati. Moram si dobiti fanta v našem mestu. Osem fantov je tukaj, ki pridejo za me v poštev. Pa izbira je težka. Vsak ima nekaj, kar govori zanj in proti njemu.

Izmed vseh prideta za me v bližnjo izbiro le dva. Davčni praktikant Trlica in koncipijent dr. Lisjak. Trlica sicer ni lep, pač pa ima nebesko kodraste lase. In kodri so že od nekdaj moj ideal. Ko sem še hodila v šolo, mi je sosedov pinč samo za to ugajal, ker je imel koder.

Dr. Lisjak pa je velike, močne postave. Pravi orjak! Če bi me stisnil k sebi, bi mi kar pokale kosti. Oh, v takem objemu bi rada umrla.

Sedaj uvidim, da je neumno vsa dekle, ki fantom količkaj verjame. Kako sveto mi je Jurislav obljubil, da se vtopi, če ga ne uslišim. In danes! Danes ga zasačim v parku na isti klopi, kjer sva se ljubila midva, roko v roki z Košarjevo Minko. Naslaš sem šla tik mimo klopi v trdnom prepričanju, da se pogrezne Jurislav sramu v zemljo. Pa niti ozrl se ni na mene. Deklamiral je Minki v svoji zamaknjenosti, ko nekaj meni o krasoti narave in ničli življenja.

In ta Minka se hlini, da je moja prijateljica. Hinavka! Niti pogledala me ni! Oči ji izpraskam.

(Dalej prihodnjie.)

LISTEK.

Ro raste goski prvo perje...

Prepis iz dnevnika.

Mirko Muršec.

(Dalje.)

23. julija.

Danes mi je razkril Jurislav svojo ljubezen. Ustmeno si najbrž ni upal in zato mi je pisal. Pisal je lepo, žal prepozno. Svoje srce sem že odala Žvanču. Visokošolec in gimnazijec, kaka nebotična razlika! Prihodnji moj ljubček mora imeti že uniformo. S slabšim ni nič!

Jurislav mi je postal na treh polah svoja čustva. Žal, da sem jaz brez srca. Pismo sem morala uničiti, ker še mama ne razume sličnih stvari in bi znalo imeti to neljube stike z mojim hrbtom. Konec je najkrasnejši in tega si prepisem:

»Moja boginja! V gornjih vrsticah sem ti prav na kratko orisal svoja čustva. Ljubezen ne pozna besed in zato sem se zatekel k črnilu. Bodim ti moja pesniška muza in muzaj se na dela moja. Pravijo, da sem talent. Če mi je res usojeno, nadomestiti našemu narodu Prešerna, potem posvetim ta od bogov mi naklonjeni talent tebi, tebi, duša moja. Brez tebe

mi ni življenja! In s teboj umrijet! Če me uslišiš, potopil se bom ves radosten v veliko fortuno, če me zavrnem, potopim se pa v deročo Dravo.

Do hladnega groba verni tvoj Jurislav.« — — —

Jokala sem ob čitanju tega pisma. Pa uvidim, da je bolje, da ga več ne ljubim. Imela bi na vsak način mrljica!

Če ga uslišim se vtopi v fortuni, (kje je le ta reka?), če ga zavrnem pa v Dravi.

Lepša je getovo slednja smrt. Drava ni daleč od nas in Jurislava vsaj najdejo. Za fortuno pa res ne vem in tako bi bila ob vse veselje, da bi ga bližu nas našli. Oh, to bo zavridanja, če se zve, Jurislav je skočil, zaradi mene v vodo. To bo nebeško!

Žvanči se gotovo ne bo šel potapljal, če ga uslišim. Jurislavu ne bom niti odgovorila.

Zakaj mu greniti slednje trenutek življenja!

24. julija.

Danes sem si premisnila. Jurislavu moram odgovoriti, sicer pridem ob triumf. Odgovorim mu celo kratko. Moja navodila mi predpišejo slednje: »Velecenjeni! Najino občevanje ste si tolmačili napačno. Mej čuti do vas so zgodil prijateljski in nič več. Naslov bom odslej tuja, popolnoma tuja.

Vaša žrtve S.«

To zveni tragično in odkrito. To bo krasno, če ga s tem mojim pisom v žepu potegnejo iz Drave. Se časniki bodo o tem pisali in o meni bodo zazvedeli fantje daleč na okrog.

26. julija.

Jurislav se še ni utopil, kaj nečaka?

Danes sva se sešla z Žvančem. Pravil mi je, da imam lepše zaokrožen usta, ko Cihlarjeva Tonča. To povem še danes Koštrunovi Anici. Ta bo ponesla še toplo Tonča. Ah, ta bo jezna.

Poljuba mi Žvanč žal ni mogel dati, ker sva se sešla na glavnem

nostno spričevalo in sedaj je gospod Esad paša naenkrat tudi za avstrijske diplome nezanesljiv star lisjak, ki lahko v zadnjem trenutku pokvari celo komedio. Gledate sprejema prvega kneza Viljema I. pravi Faik beg, da bo sijajen. Ta sprejem pa ne bodo priredili Albanci, marveč velesile v zvezi z nekaterim podrepnikom, ki bi radi po lesti slavnostnih govorov in bakljad splezali kvišku. V bistvu je tudi vse eno kaj bodo povedali svojemu k četu vprito zbranega ljudstva. Glavno je, da bo ljudstvo rjovelo in da bodo geste take, da si jih knez lahko tolmači sebi v prilog. Razumel teh albanских veljakov itak ne bo, Faik beg Konica pa je povedal še nekaj zanimivega. Albanija bo dala svojemu knezu samo 300.000 frankov na leto, zahteva pa od njega, da ima sijajen dvor in močno in lepo uniformirano telesno stražo. Sijajen dvor, ženski svet da vsakemu dvoru največji sijaj. Imenovati bo moral torej za ministre efendije, age, bege in paše, ki imajo največ denarja in največ žen. Tuji diplomatični zastopniki bodo že imeli zlato obšite frake, ministri sami bodo tudi še precej bogato oblečeni. Skrbeti pa bo moral, da bodo tudi ministrski uradniki došli do zadnjega pisarja sami premožni ljude in potem jim bo predpisal razne uniforme. Kako pa bo s telesno stražo, je težko povedati, teh par stotisoč frankov bo premalo. Pa treba je samo malo premisliti. Par častnikov telesne straže, vojake pa je treba komandirati nekako tako, kakor pri nas oficirske purše. Seveda ne bo smel jemati ravno intelligentnih Albancev, ker bi se ti utegnili spustiti, marveč najbolj zabitje ljudi, ki znajo samo hoditi in stati in grdo gledati. Faik beg hvali tudi bodočo kneginjo in pravi, da ima med Albanci že sedaj velike simpatije, ker je energična, delavna in inteligentna žena. Kljub temu bi ji ne svetovali, da bi obiskovala bolnišnice, saj se bo spominjala še, da je ranjen Albanec zakljal srbskega zdravnika, ki mu je hotel pomagati, in mohamedanski bodo zahtevali od svojega kneza: Ubij svojo ženo, ker tako pregrešno kaže svoje nezakrito obličeju tujim možem! To bodo še težave! Faik beg sam pravi, da Drač ne sme ostati glavno mesto, ali pa bodo Dračani zadovoljni, če se bo knez čez par let preselil kam drugam, drugo vprašanje. Potem pa se bodo trgala druga mesta za kneza Viljema I. in princ Wied bo moral paziti, da ga ne raztrgajo. Tudi o proračunu je govoril gospod Faik. Pravi, da bo potrebovala Albanija na leto 18 milijonov frankov. Šestnajst milijonov bo lahko kriti iz davkov in carine, za ostalo bo treba posojila. To pa bo trajalo samo deset let, potem bo Albania že aktivna. Faik beg pač ni računal, da mohamedanski Albanec ne plača rad haraša in da bo nagnal biriče in eksekutorje z revolverji in noži. Alhanski knez bo moral torej delati dolgove, če mu ne bo šlo, naj se le z zaupanjem obrne na kranjski deželni odbor, morda mu posodijo za nekaj časa univerzalni ženj finančnega ministra. Pa Albania bo morala prevzeti, kakor ostale balkanske države, tudi del turškega državnega dolga. Na to pa sedaj še ne mislimo in se tolažijo, da bo že šlo. Zakaj pa so velesile ustvarile Albanijo, če naj bo v par letih bankerotna?

Štajersko.

Volitve v celjsko okrajno bolniško blagajno. (Licitacija. — Nemškutarji pozivajo svojek »sijajni zmagi«. — Nekaj o naši nezavednosti.) Doslej je nemško časopisje o Oechsovij defravdacijski skrbno molčalo. Le enkrat smo slišali, da je dr. Ambroschitz nemšku privatno zatrjeval, da znašajo defravdacijske Oechsove kvečemju 3000 K. O treh tisočkah je govoril tudi famozni »neprištrankski« komisar Huber, ki ga je poslala namestnija »uredit« razmere pri celjski okrajni bolniški blagajni. No, »Grazer Tagblatt«, česar celjski dopisnik je vsled pomanjkanja druga dela na magistratu, zgoraj omenjeni dr. Ambroschitz, pravi sedaj, da je znašajo defravdacijske Oechsove 5500 K. Zneseck se je torej že podvobil. Če bo šlo v istem razmerju naprej, bode 30.000 K prav kmalu dosegene. Trditev »Tagblattova«, da je ta primankljaj s penzijskim fondom za Oechsa pokrit, je navadna laž. Če je sploh kak fond za Oechsa eksistiral, niso nameravali Nemci kriti z njim primankljajem, ampak so dovolili Oechsovi vdovi pokojnino. Take laži so le volilni manever. — Kakor se vidi, se zanašajo Nemci, da bo vlada vse sleparje sedanjega volilnega postopanja mirno požrla. Kličojo namreč po časopisu svoje zveste, naj skrbe za »sijajno zmago«. Iste ne bo težko doseči, ker se Slo-

venci za sedaj volitev ne udeležijo. Kako bo pa kasneje, bodoemo še le videli. — Raznimi kupljenimi celjskim barabam se je posrečilo naloviti po Savinski dolini tudi od slovenskih volilcev glasovnice za volitve v celjsko okrajno bolniško blagajno. Zaostno spričevalo narodne zaspanosti in nezavednosti pri mnogih naših obrtnikih.

Nemški uradniki pri spodnejšarski sodiščih. Še vedno se vsilujejo Sovencem uradniki, ki slovenščine niso zmožni. Ta sistem sega že tako daleč, da se celo uradniki, ki se branijo in sami priznajo, da niso slovenščine zmožni in da ne morejo med Slovenci služiti, proti lastni volji vedno le v slovenske kraje pošiljajo. Na mesto preiskovalnega sodnika dr. Žiherja v Celju, ki je bil premeščen od okrožnega k okrajnemu sodišču v Celju, prišel je iz Koroške neki dr. Rudolf Ramsauer, ki ne razume čisto nij slovenščine. Tak človek naj vodi preiskave proti slovenskim obdolžencem? Dasiravno imamo v Celju že enega avskultanta, ki slovenščine ne razume, poslalo nam je te dni nadodsodč v Celle spet človeka, ki popolnoma nič slovenščine ne razume. Naši pravniki pa morajo čakati celo v Ljubljani do dve leti, dokler ne postanejo avskultante. Še celo iz področja dunajskega nadodsodča bil je te dni imenovan avskultant za področje graškega nadodsodča, da na ta način pravnikom — domaćinom odje kruh. Ničamo dovoli revnih pravnikov na Štaferskem, Koroškem in Kranjskem, ki bi radi prišli na vrsto in do kruha? Seveda je bil imenovan avskultant »vitez!« In taki justični upravi bi se naj človek klanjal in v njo imel zaunjanje? Ne! Ker to so sramotne razmere.

Celje. Dramatično društvo v Celju priredi na svečnico 2. februarja svojo 7 redno predstavo in sicer Fr. Govekarjeve »Legionarje«. — S to igro upa ustreči odbor dramatičnega društva cjenjenemu občinstvu — kakor tudi upa odbor, da se bo občinstvo tudi v velikem številu udeležilo predstave. Režijo vodi stari znanec g. Rafko Salmič, ki igra tudi Boštjan Joža. Tudi »Celjsko pevsko društvo«, se kaj pridno pripravlja. Sodeluje tudi celjska narodna godba. Torej na svečnico na svodenje! Predprodaja vstopnic pri trvdki Goričar & Leskovšek, Zunanjam gostom zadostuje dopisnica.

Sioni pri Polenšaku. Pri občinskih volitvah dne 21. t. m. so zmagali napredni možje proti klerikalni listi.

C. M. P. za Polenšak Sv. Tomaž in Sv. Lovrenc ima 8. februarja po polno ob 3. uri svoj občni zbor združen s tombolo v gostilniških prostorih g. Jurja Lovreca. Vse bližnje in daljne sosedje vabimo, da se naše veselice udeleže v velikem številu.

O ptujskem sodišču. Že večkrat so bile bičane razmere, ki vladajo pri ptujskem sodišču, samo, da imajo gotovi gospodje tako trdo kožo, da si iz tega store zelo malo ali pa čisto nič. V prepričanju, da jim graje v slovenskih listih pri današnji justični upravi le pomagajo pri njih avancejmentu, delajo s slovenskimi strankami čisto po svojem razpoloženju. Radi tega pustili bi jih tudi še sedaj pri miru, ali to, kar si dovoljuje in počenja vodja izvršilnega oddelka dr. Wressnigg, presega res že vse meje. Ne samo, da se začenja za njega uradne ure šele v najboljšem slučaju ob 10. dopoldne in popoldne vobče ne eksistirajo, mora človek imeti srečo, da tudi v tem času najde gospodina sodnika v pisarni. Vsi sklepi so seveda nemški in v celi svoji praksi še menda ta gospod ni naredil slovenskega protokola, kvečemu, če mu je istega diktiral kateri slovenski zastopnikov. Ni čuda, če stranke ne vedo, kaj se želi od njih, delo zaostaja in zgubljuje celo nemške stranke zaupanje v svoje lastne sodnike. Temu gospodu predidelili so v poslovne nekoga avskultanta, dr. Pollana, kateri je prej brodaril nekje po Istri, sedaj pa prišel pomagat reševat spodnejšarsko nemštvu. Ta gospodek govorji bojda vse mogoče jezik, le slovenščine ne razume in zato je ravno sposoben za ptujsko sodiščo, v katerem prebiva 98% Slovencev. Samo za danes en primer o znanju in sposobnosti teh dveh gospodov. Zasišana priča izpove dočeno in jasno, da je slišala in videla, ko je obtoženec oddal dva strela sredil polja, oddaljena eno uro od svojega doma. V dotičnem protokolu pa se glasi ta izpovedba sledče: »... Schon in der Nähe des Hauses der beiden Streitheile, als mir die Klägerin entgegengelaufen kam und mir mitteilte, dass sie vor ihrem Manne flüchten müsse, da er auf sie geschlossen habe. Tatsächlich habe ich den Beklagten zwei Schüsse abgeben gesehen; damals befand sich

allerdings die Klägerin noch im Hause.« Da bode čitateljem še bolj jasno, omenim le še, da je priča izpovedala, da tožiteljice niti blizu ni bilo. — To so menda tisti najbolji sposobni sodniki po mnemu Hohenberger in Pittreicha. Toliko za danes. Ce se pa ne bode obrnilo na boljše, bodoemo prišli z odkritji, da bode smrdelo do neba. Te gospode pa opomnimo, na starci hrvaški pregovor: »Svaka sila do vremena.«

Romoško.

Drobne vesti. 11letna hči trgovca Ortnerja v Mavtru ni umrla, kar so provnotno poročali, vsled operacije zoba marveč vsled zastrupljenja krvi, ki ni bilo v zvezi z zobno operacijo. — Pri Sv. Ivanu je vlonil nezan nat v trgovino posestnika Josipa Valentiniča in je ukral 80 K. — Pustolovko Emilijo Hofmann in njenega spremjevalca Nathana Löwyja, ki so jih arretirali v Beljaku, so odpeljali na Dunaj. Hofmannova je, kakor znano, ukradla po veseli noči nekemu graškemu trgu na Dunaju 3000 K. Preiskava je dognala, da je živelja Hofmannova zadnji čas kot artistinja v Budimpešti, kjer je izvrla tudi več goljufij in tatvin. — Vrbsko jezero je popolnoma zamrznjeno, po celi deželi je zavladal nenavadno hud mraz, kakršnega že dolgo ne pominjo. — V Šmarjeti v Rožu so ustanovili novo orožniško postajo. Kljub temu, da so pri zadnjem ljudskem štetju našeli v celi občini 10% Nemcev, je dobila orožniška postaja samo nemški napis. Prebivalstvo je vsled tega postopanja silno ogorčeno in uvedli so se vsi koraki, da se orožniško poveljništvo pouči, da orožniške postaje niso nikak pomembnejši zavod, marveč uradi, ki morajo v prvi vrsti skrbeti za red in mir v svojem okolišu.

Primorsko.

Okrožnica goriškega škofa. Goriški škof je izdal okrožnico, ki vzbuja med prebivalstvom vseh slojev veliko pozornost. Okrožnica je res originalna in z njo daje škof slabo spričevalo samemu sebi. Med drugim vsebuje okrožnica famozno prepovod, da ne smejte duhovnikov naročati, še manj pa seveda dopisovati v glasili starostrujarjev v »Gorico« in »Primorski List«, češ, da sta ta dva lista obsojena zaradi preziranja cerkvene autoritete. Kaj razume pod tem škof in kaj njemu podložni duhovniki, je težko vprašanje. Menda škof sam ne ve, kaj hoče. Najbolj zanimiv stavke v okrožnici škofa je ta - le: Kaj pomaga v katoliškem duhu pisati in evangelije razlagati, če se avtorita in juridikija škofa sistematično omalovažuje? Svetovali bi škofu, da naj pride drugič z bolj jasno besedo na dan, da bo razumel samega sebe in da ga bodo razumeli njegovi duhovniki.

Drobne novice. V Gorico so prinjeli Josipa Marka, ki so ga aretirali na Dunaju zaradi nekega hudoletva, ki ga je izvršil v okolici Gradišča. — S Pivke, iz Vipavske doline, iz Lokavca in iz drugih krajev prihajajo poročila o strašni burji, kakršno pomnijo komaj najstarejši ljudje. Burja je napravila po vseh teh krajih silno škodo. Pometala je dimnike in opeko raz streh, polomila sadje in odnesla celo več strel po polnoma raz poslopja. Več ljudi, ki jih je zalotil vihar v samoti, pogrešajo. Poje se, da jih je vihar pometal v kake jarke ali pečine, kjer so ponesrečeni zmrznili. Tako so našli pri Črnici enega zmrznenega človeka in pri Komnu enega. Ponesrečenec ne pozna. — V Biljah se je vnešla pri ognjišču oblike osemletni hčerkri posestnika Josipa Ambrožiča Ernesti. Kljub takojšnji pomoći je dobilo dekle take opeklne, da je umrlo kmalu po nesreči. — V Trstu razsaja vse dni strašna burja, ki je napravila že ogromno škodo. Tudi več oseb v pristanišču in v mestu je burja več ali manj nevarno poškodovala. Na cestah in trgih, ki so najbolj izpostavljene burji, so napete močne vrvi, katerih se pasanti oprijemljejo. — Aretirali so pomorščaka na parniku »Lavra« Stanka Količa, ker je izvršil na parniku več tatvin. Preiskava je dognala, da tat ni Količ, manj ved neki Janovič iz Bosne, ki je kupil od Količa potne listine za 20 K. — V kamnonolu pri Sesljanu so razstrelili te dni veliko mino, v katero so položili 8000 kg dinamita. Mina je bila 25 m globoka. Dvignila je za okroglo 40.000 ton kamnen.

Znizana kazen. Pred okrožnim sodiščem v Gorici je bil obsojen na dve leti ječe Viljem Feliks Fischer, ker je ogoljušal bosansko-hercegovinsko deželno vlado na ta način, da je dobil s ponarejenim spričevalom mesto inženirja pri gradbi železnic. Fischer se je pritožil zoper sodbo na kasacijski dvor in je poudarjal v

svoji pritožbi, da je bilo njegovo delo povsem zadovoljivo in da je goriško sodišče zavrnilo pritožbo, ki naj bi do kazale, da je on najboljši inženir na svetu. Kasacijsko sodišče je Fischerjevo pritožbo zavrnilo, pač pa je znizalo kazeno na 18 mesecev ječe.

Ogenj. V četrtek zjutraj sta pogoreli na lesnem trgu pri Škednju dve veliki skladisti lesa. Ena skladistična je bilo 25 m dolgo in 10 m široko, drugo je bilo nekoliko manjše. Škoda je velika, toda pokrita z zavarovalnino. Kako je nastal ogenj, še ni znano. — Skoro istočasno je pogorelo v prosti luki vagon oglja. Ogenj je zapetila bržkone iskra iz lokomotive mišnovozcega vlaka. Škoda znaša 400 krov.

Puljska policija germanizira. Poveljniki policije v Pulju je hud, trd Nemec in zato zahteva tudi, da morajo znati vse policijski nemško. Ker seveda vse niso nemščine zmožni, kar se v Pulju nikakor ne more zavitevati, je postal puljski policijski ravnatelj vse policije, ki ne znajo nemščino, v Berlitzovo privatno šolo za nemščino kot šolarje, toda ne morda na erarične, marveč na lastne stroške. Tako ima puljsko prebivalstvo novost, da vidi policije, ki letajo k Berlitzu kot šolarji s knjigami pod pazduho. Smešno, toda re-snično.

Slovenska šola v Istri. Deželnih odbor istriški je sklenil, da se otvorijo v Istri štiri nove slovenske ljudske šole, in sicer v Sobonjah in Podgradu, v Št. Petru pri Piranu, v Podpeči pri Dekanih in v Sočergi pri Buzetu. Obenem se otvorijo 10 hrvaških v dve italijanski ljudski šoli. Obenem se je sklenilo, da se opuste šole, ki imajo hrvaške in laške parallele in da se osnujejo samostojne hrvaške in laške šole.

Zavarovanje proti toči. V Istri se je ustanovila posebna zavarovalna družba, ki se peča z zavarovanjem proti toči. Zavarovalna doba traja od 15. junija do 15. oktobra.

Prvo tekmovačno sankanje, Ljubljanskega šport. kluba.

Ljubljanci, kateri smo se v zadnjih letih skoraj že spriznili z mislio, da bodoemo poslej poznali sneg in zimo le še iz kinematografa in po pripovedanju — smo včeraj prvič doživeli tekmo na polju zimskoga športa. Tekmovačno sankanje, katero je priredil »Ljubljanski športni klub« na svojem, v ta namen s precejšnjim trudom in stroški pripravljivem sankališču, je v vseh ozirih nad pričakovanje lepo uspelo. Znano je bilo sicer, da je sankalni šport pri nas močno priljubljen, toda prepricali smo se še le včeraj, da gine tudi pri nas zelo močno slava dobro zakurjene peči pred svežim zimskim zrakom. K temi se je oglastilo in se je skoro brez izjeme tudi udeležilo 56 tekmovalcev, (od teh dober del v več točkam sporeda), število, s kakršnim se ne more doslej ponašati nobena sankalna tekma na Kranjskem. Razveseljiv pa je bil zlasti visok športni nivo tekme, kajti sestali so se v boju malodane vsi najboljši kranjski sankalci, ki so dosegeli lepih uspehov že na zunanjih tekmajah; v splošnem ne veliki razločki med časi posameznih tekmovalcev pričajo, da je bila borba zelo ostra in da so udeležniki dosegli po celoti ono izvežbanost, ki je zahteva pri športnih konkurencah. Kljub hitri vožnji se vsled tega tudi nini pripetila niti najmanjša negzoda. Tekma, ki je trajala od 9. dopoldne do 1. popoldne, je vzbudila nenavadno živahen interes med občinstvom. Gledalci, kateri so želeti opazovati športno najinteresантnejšo točko proge, pa tudi videti veselih epizod iz sankalke življenja, so tvorili galerijo na znanih ostrom ovinkih; glavni del mnogobrojne množice pa je kljub silnemu mrazu vztrajno pričakoval sankalke ob cilju. Tu je iz posebne prijaznosti poveljstva pridno koncertirala popolna fanfarna godba 27. domobranskega pešpolka. Med številnimi odličnimi gledalcemi so bili pri cilju navzoči gg. župan dr. Ivan Tavčar, podžupan dr. Triller ter major Loser z več častniki 27. domobranskega pešpolka. Rezultat tekme je naslednji: I. Tekma za prvenstvo Ljubljane. (Dve vožnji po 700 m, 13 tekmovalcev). 1. Josip Lavter (Ljubljana): 1 min. 13'3 sek. + 1 min. 12'9 sek. = 2 min. 26'2 sek. 2. Anton Jelenc (Tržič): 1 min. 15'5 sek. + 1 min. 15 sek. = 2 min. 30'5 sek. 3. Janko Kelec (Ljubljana): 1 min. 17'9 sek. + 1 min. 15 sek. = 2 min. 32'9 sek. J. Lavter je dosegel s tem prvenstvo Ljubljane. Pri tej točki je vozil izven konkurenč

stan! Tega ne pove, da smo za to razmeroma jako nizko ceno dosegli zvišanje eksistenčnega minimuma od 1200 K na 1600 K, da se je za to ceno dosegla rešitev finančnega načrta in zlasti da se je s tem pridobil znaten prispevek Kranjski deželi. Ampak ta »srednji stan!« Kako jim je na srcu, so pokazali s tem, da so v državnem zboru glasovali proti zvišanju eksistenčnega minimuma in da so z največjim veseljem glasovali za prav znatno zvišanje davka na žganje, vsled katerega bo v prvi vrsti prizadet njihov »srednji stan!« Boste videli, kakšno hvalo vam bodo peli po deželi. In kadar pridejo zvišane deželne doklade, takrat še le bo poskočil »srednji stan!« Le pripravite se kmetje, trgovci in obrtniki, to bo altro che — po 20 vinarjev.

+ Za izboljšanje razmer idrijskega učiteljstvu na rudniški šoli se poteguje poslanec dr. Ravnhar, od kar je prestolil prag poslanske zbornice. Dasi bi to pravzaprav ne spadal v njegovo kompetenco. »Slovenec« to sam priznava, vzliz temu pa pravi, da smo spustili v svet farbarijo, ko smo poročali, da je dr. Ravnhar dosegel, da bode idrijsko učiteljstvo deležno službene pragmatike za državno učiteljstvo. Bilo je treba nešto potov in konferenc tako v ministerstvu za javna dela, kakor v načnem ministerstvu. To lahko potrdi vsi zadnji referenti. Še dosti prej, preden je prišla pragmatika v zbornico, je bil poslanec dr. Ravnhar v tej zadevi pri ministru za javna dela. Še pozneje je po naročilu Zveze jugoslovanskih učiteljskih društev ministru izročil posebno spomenico. Ko je prišla pragmatika v zbornico, je takoj stopil v zvezo z referentom, s katerim sta na nedovoumen način ugotovila, da bo idrijsko učiteljstvo deležno pragmatike. Le ker je poslanec dr. Ravnhar zahteval, da se izreče, da pride idrijsko učiteljstvo v kategorijo C uradnikov od X. razreda naprej, je referent izjavil, da je v tem pogledu treba ministrovega pritrdirila. Tako je in nič drugače, gospod kolega pri »Slovencu«.

+ Pavšlarjeva tožba proti Kranjski deželi. Minoli teden se je končno vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem obravnava o Pavšlarjevi tožbi proti Kranjski deželi. Ta pravda je bila klerikalcem hudo neprijetna in nači že izteče kakorkoli, eno je gotovo, ta pravda je pokazala, kako nečutnjeni sredstev in matičnici se poslužujejo klerikalci v dosegu svojih namenov. Pri Pavšlarjevi pravdi je šlo edino le za to, ali je med deželnim odborom in Pavšlarjem sklenjen dogovor pravoveljaven ali ne. To je bilo bistvo tožbe, ne cena. Pavšlar je tožil na tisto sveto, za katero se je bil s klerikalci zmenil. Hinnavski »Slovenec«, ki vleče klerikalce iz blata, se dela, kakor da bi bili liberalci zahtevali, naj se Pavšlarju plača 1.600.000 krov. Liberalci se niso nič pogajali s Pavšlarjem, liberalci niso kupovali njegovih vodnih sil in niso udeleženi pri nobenih elektrarnah. Pavšlar je tožil, ker je prepričan, da je s klerikalci sklenil pravoveljaven dogovor. Tudi više deželnemu sodišču v Gradcu je smatralo, da zna biti Pavšlarjeva tožba utemeljena in zato je Pavšlarju za to tožbo dovoljilo pravico revnij, česar bi gotovo ne bilo storilo, če bi bilo mislilo, da Pavšlar nima nič zahtevati od dežele. Slo se je torej pri tej pravdi edinom za to, ali je Pavšlar sklenil z deželnim odborom pravno veljavno pogodbo ali ne. Ker je prva inštanca odklonila priče, je mogoče, da bo Pavšlar tu pravdo izgubi; mogoče je, da bo više deželnemu sodišču ukazano zaslisanje prič ali pa tudi ne. V vsakem slučaju pa bo, če Pavšlar pravdo izgubi, dognano le to, da nejegov dogovor z deželnim odborom ni bil pravoveljaven, a drugega nič. Ker sodišče ni zaslilo prič, ni postalo jasno, ali dogovor sploh ni bil pravoveljavno sklenjen, ali pa so klerikalci z zvičjami pripravili Pavšlarja v take korake, da je postal veljavno sklenjen dogovor neveljaven. Čisto gotovo je vsekako, da so se klerikalci zmenili s Pavšlarjem in mu obljubili 1.600.000 K za njegove vodne sile. Če bi bil s Pavšlarjem sklenjen dogovor pravoveljaven, bi moralna dežela plačati 1.600.000 K, naj je to komu všeč ali nevšeč, dežela pa bi moralna prijeti za vrat klerikalne kupcevalec, ki so brez dovoljenja deželnega zabora sklepali take pogodbe. Pavšlarjev proces pojde še v drugo inštanco in ni izključeno, da bo ta zaukašanje zaslisanje prič, česar se klerikalci menda tako boje, da kar tretpejo. Pa bodo kakorkoli, naj Pavšlar tudi pravdo izgubi, stvar je v mnogih ozirih pomembna za celo deželo. Ne bomo se ozirali na to, da so klerikalci za Pavšlarjevim hrbtom izrabili njegove projekte, saj je to sprič občeznane klerikalne nehotnosti nekaj lahko razumljivega. Pa druge stvari so postale jasne: pokazalo se je, da je vsa »velikopotezna« Lampetova električna akcija

brez Pavšlarjevih vrednosti ali popolnoma nemogoča. Vsa ta akcija pada v vodo, če dežela ne dobi Pavšlarjevih vodnih sil. Vsa ta akcija postane brezvestno vprizorjena neumnost, s katero je dr. Lampe spravil deželo v silno škodo. Sedaj ve vsak otrok, da je Završica nič, nič in trikrat nič, zavzema stvar, ki ne bo deželi nikoli nič koristila, pač pa ji leto za leto provzročala ogromne stroške. In sedaj je tudi jasno, zakaj klerikalci svojega, s Pavšlarjem že sklenjene, četudi morda ne pravoveljavne dogovora niso hoteli držati. Da bi napravili dobro kupčijo. Uibili so »Glavno posojilnico«, da bi Pavšlarja spravili na kant, misleč, da dobe potem njegove vodne sile dosti ceneje, pa jih bodo potem z lepim dobičkom obesili dežell. To je vsa tajnost tega procesa. Dokler so klerikalci mislili, da vodnih sil ne dobre drugače, kakor če jih kupijo, so se s Pavšlarjem pogajali in mu obljubili, kolikor sedaj zahteva, ko pa so spoznali, da bi jih z uničenjem »Glavnega« lahko ceneje dobili, so se pa postavili na stališče, da sklenjeni dogovor ni pravoveljaven. Nam je pač vseeno, eno ali zmaga Pavšlar ali ne zmaga, posvetili pa smo njegovi zadavi nekoliko pozornosti, ker se v njej zoper zrcali kranjski klerikalizem v vsi njegovih propadlosti in brezvestnosti.

+ Iz deželnega odbora. Iz zadnjem umetniške razstave se nakupijo po ena slika Jakopičeva (Spomin), Strnenova (Hišica na vrtu), Klemenčičeva (Cerkveni interier), Koželjeva (Kaprice) in Zupančičeva (Puščava pri Sv. Joštu) za skupno nabavno ceno 2430 krov. Ukrene se tudi primerno, da se galerija slik v muzeju hitreje otvorí. — Zgradba vodovoda Stari trg in okolica v Beli Krajini se odda najnižjemu ponudniku, tvtki Pettullo in Wurmb na Dunaju za 124.229 K. — Odobri se osnutek poslovnika za cestne odbore in cestarje. — Kmetijski svet se izvolita kot zastopnika dežele komerčni svetnik Povše in deželnim odbornik grof Barbaro (namestnik). — Peticija ljubljanske mestne občine za prispevek k stroškom velikih javnih del in ona Slovenskega planinskega društva za izredno podporo se odstopi ter zadrži. Istotako načrt zdravstvenega zakona in zakona o obrtno-nadaljevalnih šolah. — Prošnja učiteljev-frekventantov risarskega tečaja na c. kr. državnih obrtnih šoli, nai bi se stroški njihovih suplementov prevzeli na normalnošolski zaklad, se odkloni. — Deželna vlada se brani izpostavljeni 50% državnih prispevki za uravnavo deželne ceste Crnomeli-Vinica, dokler se v nemškem tekstu ime Vinica ne nadomesti z nemškim Weinitz! (Morajo imeti veliko časa gospoje na Bleiweisovi cesti.) — Živinorejski zadružni v Mošani se dovoli 800 K podpora za mostno tehnico. — Dogovor vipavske občine z vojnim erarem zaradi zgradbe vojašnice s potreščinam 210.000 K se ne odobri ter se pogoje za občino potrdi. — Gasilno društvo v Prečini (novi) dobi podporo 918 K, ono v Podpeči pa 250 krov. — Na interplacijo deželnega odbornika dr. Trillerja obljubi poročevalce, da se sklep ljubljanskega občinskega sveta o nakladi na zgane pijače predloži že v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru, glede Kregar-Štefetovih priročnih zoper neki proračun pa trdi, da mora še čakati na razna pojasnila deželne revizijske komisije. (Prazni izgovori — upravnega sodišča se gospoda boji!)

+ Odlikovanje. Cesar je podelil gosp. Antonu Strumbli, c. kr. okraju ormožnemu stražnemu stražnemu Logatcu, za večletno vestno službovanje srebrni zasluzni križec s krokom. — Cestitamo!

— Ljubljana — brez soli. Če danes ni prišla sol, potem menda jutri že kruha ne bo več dobiti. Včeraj so prišli ljudje po tri ure daleč po sol v Ljubljano, pa je niso dobili. Za danes je bilo obljubljeno, da pride nekaj vagonov soli, a če se to uresniči, še ni zagotovljeno. Slučaj sam na sebi je pač škandalozen. Država ima na sol monopol, vse je odvisno od solne uprave, ta pa izvršuje svoje posle tako zanikrno in malomarno, da pusti Ljubljano in vso okolico brez soli, ki spada vendar med najpotrebnejše stvari. To je le od sile.

— »Zarja« imenuje v eni svojih zadnjih številkih slov. pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« liberalno. Boditi tem potom prijazno povedano, da je »Ljubljanski Zvon« nestrankarsko in le pevsko društvo, ker stoji, da pevsko društva ne smejo biti udinjena na političnem strankam. Prepričanja in mišljena posameznim članom pa seveda društvo ne more diktirati.

— Slovensko planinsko društvo naznana, da njegovo glasilo »Planinski Vestnik« radi stavke tiskarjev še ni moglo iziti. Čim bo tiskarski spor poravnан, izdal se bode skupen zvezek v obsegu toliko števil, kolikor jih bo dotlej zaradi. V tem

skupnem zvezku bodo izšli vsi zastanki in vse vesti in objave, v kolikor jih tok časa ni prehitel. Članji na blagovnoljivo zamudo oprostiti. Odbor.

— Mraz v Ljubljani. Že dolgo let ni bilo v Ljubljani tako hudega mraza, kakor te dni. Včeraj ob 7. zjutraj je bilo 17 stopinj pod ničelo, danes jih je bilo že 19. Navadno se v Ljubljani mraz v nekaj dneh prelomi, zdaj pa pritiska, kar se da.

— Umrla je g. Neža Štavt, žena potnika g. Frana Štavta v Ljubljani. Pogreb bo v sredo ob 4. popoldne. Pokoj njeni duši!

— V »Unionu« se vrši, kakor smo že zabeležili, v soboto 31. t. m. meščanski ples.

— Sodavica. Tvrda Gustav Fischer, izdelovanje sodavice v Ljubljani, je svoj obrtni list nazaj položila in neha s tem izvrševati sodavničarsko obrt.

Poljeva naglica ali skrivnostna pot razglednice. Dne 12. junija 1912 je napravila družba iz Vač izlet v Zagorje — dobre tri ure peš hoda. Pisali so seveda tudi razglednice ter jih oddali še isti dan na pošto. In ena teh je prišla na svoj naslov srečno na sv. Neže dan, 21. t. m. Srečno, ker je razločen naslov in datum oddaje (12./6. 1912.) in tudi sicer dobro ohranjena. Kako pa tudi ne, saj je hodila iz Zagorja na Vače — kdo ve kje — le malo čez polprsto let! Zaljubi pač odlično mesto v albumu!

Frančščani — pretepači. O novomeških frančščanih, ki poučujejo mladino v deški ljudski šoli, se nikoli niti dobrega ne sliši. Da so najslabši učitelji, to ve ves okraj, a da otroke radi pretepači, je tudi znano. Zdaj se je zgodil zopet tak slučaj, s katerim se bodo morale baviti šolske oblasti. Pater Anastazij je nekega dečka po največji krivici hudo pretepel. Ko se je dečkov oče pritožil pri vodji šole patru Gothardu, pa seveda nič opravil. No, tudi pri šolskih oblastnih je ne bo nič opravil, to je pri danšnjih razmerah samo ob sebi umljivo. Proti tem pretepaškim kutarjem je treba vse bolj energično nastopiti.

Huda zima na Dolenjskem. V noči od sobote na nedeljo se je tudi na Dolenjskem nepričakovano pojavit hud mraz. Že ponoči je toplomer kazal čez —10° C. mraza. V nedeljo v zgodbnih jurčnah urah pa je temperatura padla na —16 do 17° C. Izmed drugih pritokov Krke je zmrznil tudi Težki potok (Težka voda), ki izvira pri Stopičah in se v Kandiji izlivata v Krko.

Volkovi v novomeški okolici? V nedeljo dopoldne se je po Novem mestu raznesla vest, da so se v bližini mesta pojavili — volkovi. Irčani in Brojani, ki so šli k prvi maši v Šmihel, so na Rusenski cesti blizu postajke Kandija videli velikega volka. Nadalje se pripoveduje, da so več volkov videli že v soboto v vseh bliži Gorjancev. Naj so ljudje tudi zamenjali volka s kakim večjim psom, gotovo je vsaj, da će ne volkovi, voda zdaj strah pred volkovi po novomeški okolici.

Ubilo je 22 let staro Katarino Balhor iz Dragovanje vasi fare Dragat. Ponesrečila je v gozdu, kjer ji je pri sekjanju drva pletetele veja s takoj silo na glavo, da je obležala na mestu mrtva.

Druga mati, karakterna slika v šestih dejanjih, ki ima veliko privlačnost predvaja se le še danes v kinematografu »Ideal«. Jutri v torku »Medicinska uganka«, zanimiva kriminalna afera v treh dejanjih. Mojstrsko delo vprizorite. Predvaja se pri vseh predstavah. Pri večernih predstavah vprizorite se poleg tega še največja in najlepša učinkovita velenija — upravnega sedanjosti »Rožnati čeveljček«, ki vzbuja bučen smeh.

Društvena naznanila.

Slovensko žensko društvo je imelo včeraj ob 5. popoldne svoj 12. redni občni zbor, ki ga je otvorila ob navzočnosti velikega števila članic županica gospa Franja. dr. Tavčarjeva, naglašajoč, kako lepo se je društvo razvilo tekmo svojega obstoja, kako so sicer prihajala tudi razočaranja za društvo, vendar ta razočaranja niso mogla ovirati krepkega in smotrenega delovanja. Predsednica izreka iskreno zahvaljuje trudljivosti članic zlasti ge. tajnice in ge. knjižničarke in gdč. blagajničarke, izreka nadalje zahvaljuje vsem dobrotnikom društva ter se spominja umrlih članic ge. Oražnove in ge. Marije Jekovčeve. Članice se dvignejo v znak častnega spomina rajnicam s sedežev. Iz temeljnega poročila marljive tajnice ge. Govekarjeve posnemo, da je imelo društvo v preteklem letu mnogo dela z efektom loterijo v korist upodobjajočim umetnikom. Od 20.000 srečk se je razpečalo 15.667. Streškov za loterijo je bilo 1648 K 02 v. Blis je

te prva akcija v ta namen in upati je, da bo to temelj enakim nadaljnjam prireditvam. Ena tretjina čistega dobička se je naložila kot glavnica. Po leti je hotelo društvo prirediti razstavo »Jugoslovenska žena«, razstava pa se je moral preložiti, otvoriti pa se je gotovo junija ob priliki vesokolskega zleta. Dne 30. marca m. l. je podarila ga Mihaela Šegova po želji pokojnega cesarskega svetnika društva sliko ge. Murnikove, prve predsednice društva. Društvo se zavzema skupaj s češkim ženskim društvom za ustavovite avstrijske slovenske ženske zvezne. Predavanja je priredilo društva 2, in sicer je predaval c. kr. okrajski sodnik g. Fran Milčinski in c. kr. prof. dr. Fran Ilešič, obema izreče letorije 14.218 K 98. Nezadeti ali pa društvo podarjeni dobitki imajo vrednost 5900 K. Dohodkov je imelo društvo 1179 K 55 v izdatkov pa 1102 K 86 v. Izreče se zahvala darovalcem knjig, Slovenskih knjig ima društvena knjižnica 1481, čeških in hrvaških 292, nemških in prevodov 1621. Iz poročila blagajničarke gdč. Kadivčeve posnemo, da znaša čisti dobiček efektne loterije 14.218 K 98. Nezadeti ali pa društvo podarjeni dobitki imajo vrednost 5900 K. Dohodkov je imelo društvo 1179 K 55 v izdatkov pa 1102 K 86 v. Izreče se zahvala darovalcem knjig, Slovenskih knjig ima društvena knjižnica 1481, čeških in hrvaških 292, nemških in prevodov 1621. Iz poročila blagajničarke gdč. Kadivčeve posnemo, da znaša čisti dobiček efektne loterije 14.218 K 98. Nezadeti ali pa društvo podarjeni dobitki imajo vrednost 5900 K. Dohodkov je imelo društvo 1179 K 55 v izdatkov pa 1102 K 86 v. Izreče se zahvala darovalcem knjig, Slovenskih knjig ima društvena knjižnica 1481, čeških in hrvaških 292, nemških in prevodov 1621. Iz poročila blagajničarke gdč. Kadivčeve posnemo, da znaša čisti dobiček efektne loterije 14.218 K 98. Nezadeti ali pa društvo podarjeni dobitki imajo vrednost 5900 K. Dohodkov je imelo društvo 1179 K 55 v izdatkov pa 1102 K 86 v. Izreče se zahvala darovalcem knjig, Slovenskih knjig ima društvena knjižnica 1481, čeških in hrvaških 292, nemških in prevodov 1621. Iz poročila blagajničarke gdč. Kadivčeve posnemo, da znaša čisti dobiček efektne loterije 14.218 K 98. Nezadeti ali pa društvo podarjeni dobitki imajo vrednost 5900 K. Dohodkov je imelo društvo 1179 K 55 v izdatkov pa 1102 K 86 v. Izreče se zahvala darovalcem knjig, Slovenskih knjig ima društvena knjižnica 1481, čeških in hrvaških 292, nemških in prevodov 1621. Iz poročila blagajničarke gdč. Kadivčeve posnemo, da znaša čisti dobiček efektne loterije 14.218 K 98. Nezadeti ali pa društvo podarjeni dobitki imajo vrednost 5900 K. Dohodkov je imelo društvo 1179 K 55 v izdatkov pa 1102 K 86 v. Izreče se zahvala darovalcem knjig, Slovenskih knjig ima društvena knjižnica 1481, čeških in hrvaških 292, nemških in prevodov 1621. Iz poročila blagajničarke gdč. Kadivčeve posnemo, da znaša čisti dobiček efektne loterije 14.218 K 98. Nezadeti ali pa društvo podarjeni dobitki imajo vrednost 5900 K. Dohodkov je imelo društvo 1179 K 55 v izdatkov pa 1102 K 86 v. Izreče se zahvala darovalcem knjig, Slovens

Prosleta.

Opera in opereta razprodani. Opozorjamo, da sta obe predstavi za jutri, torek in za sredo že razprodani. Jutri se prične opereta predstava ob 8. zvečer. Libretto, besedilo pevskih točk »Poljske krvje se dobi pri ge. Češarkovi in zvečer pri blagajni, iztis po 30 v. V sredo se prične predstava ob pol 8. zvečer. Tudi za »Rigoletta« je dobiti libretto istom.

Gledišče. Buchbinderjeva burka v treh dejanjih »Tretji eskadron« imo gotovo najveseljši uspeh na nemških odrih, kjer je mogoče s primom karikirati nemško govorečega Ogra in Žida. Tudi pri nas so se gledaliči prav dobro zabavali in smeiali. Bilo jih je to pot mnogo več kakor po navadi pri burkah. Parter je bil skoro zaseden in tudi vse lože niso bile prazne. Morda pa slovenska publike le še pokaže, da nad njo ni kar tako obupavati, kakor si to misli vodstvo gledališča in mnogi poročevalci. Dvigni se iz zadovoljnega delanja, kamor je mar bodočnost gledališča!

Telefonska in brzojavna poročila.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 26. januarja. Danes pooldne se vrši ministrski svet, ki bo ukrepal o korakih vlade v slučaju, da bi češki agrarci in radikalci v jutrni seji proračunskega odseka ne odnehalo od obstrukcije. Vlada bo v tem slučaju odgovorila seje parlamenta za en mesec.

Službena pragmatika.

Dunaj, 26. januarja. Kakor izvemo, je cesar včeraj podpisal zakon o službeni pragmatiki, ki bo jutri objavljen v državnem zakoniku in v uradni »Wiener Zeitung«.

Mednarodni položaj.

Bordeaux, 26. januarja. Bivši ministrski predsednik Bartheaux je slišal na nekem volilnem shodu mednarodni položaj zelo pesimistično ter rekel, da je potrebno, da se Francoska vojaško pripravi ne le zaradi dogodkov na Balkanu, marveč tudi zato, ker se javljajo v mednarodnem položaju zelo vznemirljivi momenti.

Češko-nemška spravna pogajanja.

Dunaj, 26. januarja. Vladna predloga za češko-nemško spravo obsegata novega deželnega volilnega reda. Število poslavcev se zviša od 236 na 335. Deželni zbor naj bo sestavljen po principu interesnega zastopstva ter naj obseg 5 kurij: veleposvetvo, trgovsko in obrtniško zbornico mesta, z narodnostno obmejtvijo okrajev in aktivno volilno pravico žensk, po narodnostih omejeno kmečko kurijo in splošno kurijo za vse moške in ženske volilce, ki plačujejo manj kakor 10 K dakov ter za moške, ki sicer nimajo volilne pravice, pa stanujejo že eno leto v kraju. Druga predloga obsega poslovni red za državni zbor v svetu skrajšane rešitve jezikovnega zakona za deželno-knežje urade. Iz poslanske zbornice naj 43 členski, iz gospodske zbornice pa 15 členski odbor takom 14 dni zakon ali sprejme ali pa zavrne.

Praga, 26. januarja. Eksekutive čeških strank so sklicane za prihodne dni, da se posvetujejo o vladnih predlogah. Kar se tiče odklanjajočega stališča čeških agrarcev, še ni padla zadnja beseda.

Gališka volilna reforma.

Lvov, 26. januarja. Danes se prično tukaj zopet konference med pojiskimi in rusinskim deželnimi poslanici v zadevi volilne reforme.

Lvov, 26. januarja. Včeraj so konferenci voditelji Rusinov in Poljakov glede volilne reforme. Prišlo je baje do novega zblizanja. Rusini so pripravljeni popustiti v zahtevi večjem Številu deželnozborskih mandatov če znižajo Poljaki Število dvnadatnih okrajev.

Vstaja na Haiti.

New-York, 26. januarja. V mestu Gonaires je izbruhnila splošna vstaja. Zedinjene države so odpolale tja oklopno križarko, da napravi red.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 26. januarja. V sobotni seji ogrskega državnega zborja je bila predloga o pomnožitvi okrajnih sodišč v Budimpešti sprejet. Nač je kritiziral grof Tisza postopanje opozicije v debati o tiskovni reformi, v kateri je govorilo nad 50 opozicionalnih govornikov, ter rekel koncem svojih izvajanj, da bo večina tudi preko opozicije delala, kar hoče. V bodoče bo imela ogrska zbornica samo po dve seji na teden.

Budimpešta, 26. januarja. Poslavzonyj je v strankarski konferenci izjavil, da se je grof Tisza v procesu Lukacs-Desy zlagal in da je bil njegov takratni nastop prav podoben zapeljevanju h krivemu priznavanju. Priprav-

ljen je svoje trditve dokazati pred sodiščem.

Dogodki na Balkanu.

Pred novo balkansko vojno.

Carigrad, 26. januarja. Argentinška vlada zahteva od Turčije v sluchaju, da ji proda svoj dreadnought, da ustanovi svoje poslanstvo v Buenos Airesu. Turčija je za to pripravljena.

Pariz, 26. januarja. V Mali Aziji nasproti otoku Mitilene se zbira vedno več turške vojaštva.

Carigrad, 26. januarja. Turki namavljajo napad na Mitilene. V Carigradu so prepričani, da bodo igrale velesile pri tem vprašanju isto kleverno vlogo kakor v vprašanju Odrina.

Carigrad, 26. januarja. Bivši sultan Abdul Hamid je ponudil porti en milijon luntov v štirih letnih obrokih za turško vojno mornarico.

Carigrad, 26. januarja. Oficijozno se razglasja, da so vesti o mobilizaciji 12 rezervnih razredov turške vojske neresnične. Merodajni krog presojajo zunanj položaj z zaupanjem.

Novo turško posojilo se baje ne bo porabilo za vojne namene, marveč v gospodarske svrhe.

Petrograd, 26. januarja. »Russko-Sloven« pravi, da je bila 15. t. m. podpisana med Bolgarsko in Turčijo tajna pogodba proti Grški.

Albanija.

Dunaj 26. januarja. Ko dospe princ Vied v Drač, se preseli tja tudi mednarodna kontrolna komisija.

Dunaj, 26. januarja. Iz Valone poročajo, da je Izmail Kemal odpotoval v Nizzo. Srbski listi pravijo, da trajata agitacija Esad paše proti kontrolni komisiji naprej. Listi ga dolže, da dela z avstrijskim denarjem in po nalagu avstrijske vlade, ki hoče na ta način izsiliti intervencijo avstrijskih čet v Albaniji.

Balkan.

Petrograd, 26. januarja. Prihodne dni se sestanejo zastopniki vseh balkanskih držav, da se posvetujejo o aktualnih vprašanjih, zlasti tudi o vprašanju Albanije.

Srbija.

Belgrad 26. januarja. Kralj je sprejel včeraj dopolne razsodnika, ruskega generala Holmsena, ter mu podelil veliki križ reda Sv. Save.

Nove srbske puške.

Belgrad, 26. januarja. Srbija je naročila na Francoskem 100.000 pušk, ki so že na potu.

Bolgarska.

Sofija, 26. januarja. Ministrski predsednik Radoslavov, finančni minister Tončev in bivši minister Genadijev so imeli včeraj zborovanja, na katerih so izjavili, da Bolgarska ne misli na vojno politiko, marveč ima le mirni razvoj na svojem programu. Na velikem zborovanju narodne stranke je govoril bivši finančni minister Todorov ki je branil vladu Geshova in Daneva. V sofiskem mestnem zastopcu je prišlo do burnih priporov. Socijalistični občinski zastopniki so z ostromi izjavami proti kralju, katere je galerija odobravala, odložili svoje mandate.

Sofija, 26. januarja. Včerajšni ministrski svet je sklenil izdati kraljev dekret, ki proglaša dosedaj še neizvršeno aneksijo bolgarske Trakije. Zaeno izide drug dekret, v katerem se razpišejo volitve v teh krajih po majoritetnem sistemu. Istočasno ostane v veljavni izjemno stanje v teh krajih.

Grška in Bolgarska.

Sofija, 26. januarja. Grška je obvestila Bolgarsko, da je amnestiala vse na Grškem se nahajajoče bolgarske vietnike. S tem je dan prepogoj za obnovitev diplomatskih stikov.

Grška.

Pariz, 26. januarja. Grški ministrski predsednik Venizelos je včeraj podpisal pogodbo z neko francosko družbo zaradi zgradbe železniških zvez Atene-Larisa in Skoplje-Solin. Proge se morajo predati prometu najkasneje v 18 mesecih, bodo dolge 95 km ter vezale Grško preko Srbije z Zahodno Evropo.

Venizelos na potovanju.

Berlin, 26. januarja. Grški ministrski predsednik Venizelos je do spel danes zjutraj sem in je imel z državnim tajnikom Jagowom dolgo konferenco. Venizelos bo konferiral tudi z raznimi finančnimi krogari zaradi novega grškega posojila.

Egejski otoki.

Dunaj, 26. januarja. V vprašanju Južne Albanije in Egejskih otokov je prišlo med velesilami že do sporazuma, dasiravno ni odgovora na tozadevne note.

Današnji list obsega 6 stran.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Revnhar, drž. poslanec v zemlji in tisk »Narodne tekmarske«.

Kreditna banca v Ljubljani.

Uradni kura: domača kura 26. januarja 1914.

Domestika	Bruto	Bilgori
4%, maleva renta	83 29	83 40
4 1/2%, srebrna renta	87 95	85 15
5%, avstr. kronika renta	83 80	83 —
5%, ozi.	83 —	83 20
6%, kranjsko deželno novčilo	80 —	80 —
6% k. o. češke dež. banke	80 —	87 —

Brutto	Brutto
Greke iz 1. 1910 %	455 —
" " 1864	691 —
" " flske	29 50
" " remeljske 1. izdaje	2 6 —
" " opatske hišne	230 50
" " dun. komunalne	471 —
" " avstr. kreditne	480 —
" " Ljubljanske	67 35
" " avstr. rdeč. kriza	52 —
" " bančka	31 25
" " turške	26 —
	228 25

Brutto	Brutto
Boštanj	402 —
Ljubljanske kreditne banke	631 25
Avt. kreditne zavoda	524 25
Dunajske bančne družbe	102 70
Državne telefance	710 25
Alfina-Monten	799 50
Ceške sladkorne družbe	328 —
Zivnostienske banke	275 —

Brutto	Brutto
Cekalj	11 39
Marije	117 40
Frankl	95 25
Tire	94 05
Rihard	252 87

Brutto	Brutto
Pšenica za apr. 1914	za 50 kg 11 96
Pšenica za oktober 1914	za 50 kg 11 44
Rž za apr. 1914	za 50 kg 9 04
Rž za oktober 1914	za 50 kg 9 99
Oves za apr. 1914	za 50 kg 7 93
Oves za oktober 1914	za 50 kg 7 88
Koruza za maj 1914	za 50 kg 6 92

Sl. 21. iz 200-10 ex 1914

Objava.

V svrhu izvršila v členku I, A, novele o davku na žganje z dne 23. januarja 1914, drž. zak. št. 11, odrejenega dodatnega davka je c. kr. finančno ministrstvo z razpisom z dne 23. januarja 1914, drž. zak. št. 12, izdalo naslednje določbe.

Prejemanje dodatnega davka.

A. Predmet dodatnega davka.

Dodatnemu davku v znesku 50 v od litra alkohola, so podvržene, izvzemši spodaj navedene, vse

dne 1. februarja 1914

v ozemlju, kjer velja ta zakon, v prostem prometu se nahajajoče žgane opojne tekočine. K dodatnemu davku podvrženim žganim opojnim tekočinam pripadajo zlasti arak, rum, konjak, liker in drugo mešano žganje, dalje esence za žganje, umetne sadne esence, ki so narejene iz različnih vrst etra, alkohola in drugih snovij, in sadni eter, parfumerijski izdelki, kozmetični predmeti, medikamenti in farmacevtski izdelki, v katerih se nahaja v izgotovljenem stanju še alkohol, kakor tudi vsaka zmese iz vina in žganja, katere alkoholovitost presegajo 15 volumskih odstotkov.

Dodatnega davka so proste:

1. Žganje, ki je že po dosedaj obstoječih določbah prosto državne žganjarine.

2. Žgane opojne tekočine v posesti obrtnih strank, ki posredujejo promet z žganimi opojnimi tekočinami (točenje, prodaja in trgovina na drobno itd.) v množinah, ki ne presegajo 10 litrov in v posesti drugih načelnikov gospodarstva v množinah ne nad 5 litrov alkohola. Pri večjih žgalogah je pa podvreči vso množino dodatnemu davku.

B. Prijava.

Kdor poseduje

dne 1. februarja 1914

začelo dodatnemu davku podvržene žgane, je zavezani prijaviti množino, vrsto in alkoholovitost cele zaloge, nadalje kraj in prostore, kjer jo hrani, najkasneje dne 3. februarja 1914 pisno v dvojnem izvodu po priloženem obrazcu pri onem oddelku finančne straže, v katerega okolišu se nahaja prijavi podvržena zalog. Tiskovine za te prijave se dobivajo brezplačno pri vsakem oddelku finančne straže ter pri organih in uradih, katere v to določi finančno dejelno oblastvo.

Ako žaloga, ki jo je prijaviti, v posameznem slučaju ne glede na alkoholovitost ne presegajo množine 5 hektolitrov, se sme v prijavi opustiti napoved alkoholovitosti in hektoliterski stopnji.

Pri žganih opojnih tekočinah v trgovsko zaprtih steklenicah, nadalje pri likerjih, to so žgane opojne tekočine, ki vsebujejo vsaj 10 kilogramov sladkorja na hektoliter, in pri oslanjenem žganju, to je tako žganje, ki vsebuje na hektoliter več kot en kilogram toda manj kot 10 kilogramov sladkorja, naposled pri vseh dodatnemu davku podvrženih esencah, parfumerijskih izdelkih, kozmetičnih predmetih, medikamentih in farmacevtskih izdelkih se napoved alkoholovitosti lahko opusti ne glede na množino prijavi zavezane zaloge.

Ako bi bile prijavi podvržene žgane opojne tekočine tekmo prvi treh dni meseca februarja 1914 na potu, ne da bi bile že prijavljene ter dodatni davek od njih poravnani, zavezani je podati prijavo, oziroma plačati dodatni davek prejemnik blaga in sicer mora podati prijavo najkasneje tekom 48 ur ko je dosegla pošiljanje.

Ako se opusti predpisana prijava dne 1. februarja 1914 obstoječe zaloge žganih opojnih tekočin, nadalje ako se prijavi množina alkohola za več nego 10 odstotkov manjša, nego se je uradno ugotovilo, kaznuje se ta prestopek s štiri- do osemkratnim zneskom dodatnega davka, ki se je prikrajšal odnosno bil prikrajšanju izpostavljen.

Druge nepravilnosti pri prijavi, ki se ne tičejo množine alkohola, se kaznujejo z redovno kaznijo od 4 do 200 kron.

Železniška in parobrodna podjetja (izvzemši pomorska, v kolikor ne gre za take tuzemske parobrode, ki vživajo olajšave pri prometu), kar tudi c. kr. poštni zavodi so zavezani vsako pošiljanje žganih opojnih tekočin, ki so jo prevzeli pred 1. februarjem 1914 v prevažanje do prejemnika v ozemlju, kjer velja ta zakon, pa je do tega dne še niso izročili stranki, takoj dospe v oddajno poslojstvo, naznaniti oddelku finančne

straže, v katerega okolišu je ta postaja. V tej prijavi, katero mora podati neposredno oddajna postaja, mora biti navedeno ime oddajnika in prejemnika ter kosmata teža posljavatev.

C. Uradno obravnavanje.

Finančnih organov, pri katerih so bile podane prijave o zalogah, naloge je, prepričati se vprvo o popolnosti prijave ter nato brez odloga ovede množina zaloge na spodaj določeni način.

Izvid, nadalje odpadajoči znesek dodatnega davka in prejemni urad, pri katerem se ima vplačati dodatni davek, le navesti v obes izvodih prijave. En izvod prijave je vrnil stranki.

Stranka je zavezana dodatni davek tekom osem dni vplačati pri vrešči prijave označenem prejemnem uradu, ako se je ni dovolilo plačilo v obrokih ali odlog plačila.

Prejemni urad imajo nadzorovati vplačevanje dodatnega davka. Ako bi se plačilo ne opravilo točno ob dospelosti, je to takoj naznaniti pristojnemu finančnemu oblastvu prve stopnje, da se zastanek eksekutivnim potom iztrira.

Glede postopanja pri ovedbi zalog, se določi naslednje:

1. Za ugotovljenje množine:

a) Ako se nahajajo žgane opojne tekočine v sodih, kesonih, cisternah itd. in so te posode polne in uradno preizkušene, tedaj je merodajen merošodni znak.

Ako sodi niso preizkušeni ali le deloma napolnjeni, ovedeti je njih vsebino z Matievečevim sodomerom. Pri žganju v sodih itd. se vsebina tudi lahko določi na ta način, da se ugotovi čista teža ter ta preračuni na litersko mero vpoštevaje istinito alkoholovitost s pomočjo v to predpisanih reduksijskih razkaznic.

Ako gre za nepreizkušene kesone ali reservoarje, je ugotoviti množino žganih opojnih tekočin s preračunanjem prostornine ali na drug zanesljiv način.

b) Pri steklenicah se določi, katero število steklenic ima enako velikost, in ugotoviti nato prostornina steklenic za vsako velikost, da se iz teh podatkov izračuni množina tekočine.

Ta ovedba se bistveno olajša, ako stranka doprinese prazne vzorce steklenice.

c) V čistilnicah za žganje, ki čistijo (rektificirajo) obdačeno žganje in so v delovršči za časa ovedbe zalog, je ugotoviti na primer način tudi množino žganja v rektifikacijskih pripravah in kadeh za precejanje.

V to svrhu se najprej dožene, koliko litrov na dan se na vsako kraljico, in katera množina žganja se je prvotno vporabila za namočitev ogljenega prahu. Vsota teh zneskov da približno množino žganja v eni kadi. V slučaju potrebe se sme zahitevati prekinjenje čistilnega obrata.

d) Ako ima dodatnemu davku podvržena stranka dovoljenje za davek prosto vporabo žganja za napravljanje likera ali drugega alkoholovitega blaga v svrhu izvoza preko carinske črete, tedaj je določiti množino žganja, ki se ima iz cele zaloge v smislu oddelka A št. 1 izločiti kot dodatnega daveka prosta, na ta način, da se zaključijo zapiski, ki jih je voditi o prejemu in vporabi daveke prosto dobljenega žganja. Ako imajo stranke dovoljenje za brezkladno porabo žganja v smislu § 6. uvedom navedene naredbe, ali ako se zanje potegujejo, tedaj se izloči od njih označena množina žganja od dodatnega obdačenja in se vpiše v kontu o prejemu in porabi žganja, ki ga imajo v smislu § 6. voditi. Če se je dovoljenje ne da, tedaj je to žganje tudi naknadno obdačiti in kontu odvzeti.

2. Za ugotovljenje alkoholovitosti:

a) Žganje v sodih je s 100delnim alkoholometrom na predpisani način gradirati ter v to svrhu vzeti iz vsečega soda z natega ali s kakim drugim pripravnim orodjem poskušno iz srednjih plasti.

b) Pri žganju v reservoarjih ali v drugih velikih posodah je vzet poskušje v enakih množinah iz gornje,

srednje in spodnje plasti, jih skupaj zlititi in nato gradirati.

c) Ako je žganje v steklenicah in drugih takih majhnih posodah in ako ni ovede prave alkoholovitosti v smislu spodaj pod lit. e in št. 3 navedenih določ sploh opustiti, ometiti se sme na ponamerno gradiranje.

d) Ako gre za žgane opojne tekočine, katere se z alkoholometrom ne dajo kar naravnost gradirati, kar likerji, oslajeno žganje itd., in se napoved alkoholovitosti v smislu oddelka B, odstavek 3 ni opustila, tedaj je ovedeti alkoholovitost, ki jo je vzet za podlago plačila dodatnega daveka, na način, ki je predpisan v oddelku A. II. B, k izvršilnemu predpisu k zakonu o daveku na žganje.

Ako dotični finančni organ potrebuje pripravite nim pri roki, poistiti je z zapisnikom množino tekočine ter vposlati poskušje posameznih vrst pod pečatom finančnega organa in stranke na finančno oblastvo prve stopnje, ki ima odrediti preiskavo in predpisati na podlagi vseha pripadajoči dodatni davek.

Zgane opojne tekočine, ki niso ali ki so zelo malo oslajene, ter take in ingredijenci pomešane je preizkusiti vedno z uradnim alkoholometrom.

e) Ako se opusti napoved alkoholovitosti, (B odst. 2 in 3) vzet je alkoholovitost

aa) pri Fracovem žganju, rumu in araku s 65 stopnjami,

bb) pri konjaku, whiskyju, žganju iz češenja in tropin, pri slivovki, horovitzki in tako zvanem naravnem žganju s 40 stopnjami,

cc) pri likerjih vseh vrst in pri oslanjenem žganju s 35 stopnjami,

dd) pri esencah, medikamentih in farmacevtskih izdelkih s 70 stopnjami,

ee) pri parfumerijskih in kozmetičnih predmetih s 90 stopnjami 100delne alkoholometerske lestvice.

Ako nastanejo pomisliki proti pravosti prijave glede vrst žganja, n. pr. pomislek, da so se visoko stopnje opojne tekočine prijavile kot naravno žganje ali s sladkorjem pomešan špirit kot liker, je treba po možnosti sumljivo žgane opojne tekočine podvрci predprenesu. Če je sum vtemeljen, je prijeti z ovedbo prave alkoholovitosti vseh dodatnemu daveku zavezanih zalog dotične stranke (lit. a-d) in zaradi neresnične prijave proti stranki uvesti dohodarsveno kazensko postopanje. Odmeri dodatnega daveka je v takem slučaju vzet za podlago z dejansko ovedbo ugotovljeno alkoholovitost.

f) Ako se alkoholovitost naznači, je opustiti neposredno ovedbo prave alkoholovitosti takrat, če stranka isto izkaže s svojimi obrtnimi knjigami, fakturami itd., proti katerej pravosti ni pomislek.

g) Dodatnemu daveku zavezane mešanice vina in žganja niso podvržene dodatnemu daveku po skupnej alkoholovitosti, temveč je predpisati dodatni davek za take tekočine v splošnem samo po alkoholovitosti od 5 volumskih odstotkov. Ako pa presegajo skupna alkoholovitost 20 volumskih odstotkov izdatno, tedaj je vzet odmeri dodatnega daveka za podlago eventualno s strokovno preizkusbo ugotovljeno pravo alkoholovitost odstevši 15 volumskih odstotkov.

3. V tvornicah za liker in pri onih trgovskosodno protokoliranih tvrdkah, ki izvršujejo prodajo ruma, konjaka, slivovke in drugih takih žganih opojnih tekočin na debelo kot glavni obrat, se dejanska ovedba zalog žganih opojnih tekočin takrat opusti, če podjetniki opravijo prijavo zalog na ta način, da najkasneje 3. februarja 1914 predlože finančnemu oblastvu prve stopnje na podlagi inventure podrobni izkaz 1. februarja 1914 v posesti podjetnika se nahajajočih množin dodatnemu daveku podvrženih žganih opojnih tekočin po skupnih blaga iste alkoholovitosti in se zadovoliti s tem, da odposlanec finančnega oblastva I. stopnje pravosti podanih napovedi eventualno z ogledom v podjetju in z vpogledom v obrtne knjige oziroma, v kolikor gre za napovedano alkoholovitost, na ta način preizkusiti, da pregleda in pre-

išče odvzete poskušje. Pri tem je dovoljeno, da se prijavijo odstotki alkohola s števkami na spodaj zaokroženimi od deset do deset.

Na prošnjo sme finančno oblastvo I. stopnje omjenjeno ugodnost dovoliti tudi za gotova prodajališča tvorniških podjetij. Ako se pri preizkušnji pojavi pomisliki proti pravosti strankinih napovedi, je brezvzetno prijeti z dejansko ovedbo cele zaloge.

Odnadajoči dodatni davek ima predpisati v takih primerih finančno oblastvo I. stopnje.

D. Plačevanje v obrokih in kreditiranje dodatnega daveka.

Za plačevanje dodatnega daveka sime finančno oblastvo I. stopnje dovoliti strankam na njih prošnjo mesečne ali pa četrletne obroke brez nosebne varščine, vendar pa z utesnitvijo, da zapade zadnji obrok najkasneje 31. januarja 1915. Prvi obrok se mora takoj po prejemu dovoljenja za plačevanje v obrokih vplačati. Na pobotnici je označiti nadaljnje obroke in je te obenem predznamovati.

Ako se le eden dovoljenih obrokov na dan dospelosti ni točno vplačal, iztrirati je ves še na dolgu ostali znesek na enkrat. Zamudnih obresti v tem slučaju ni trirati.

Tvorničarjem likerjem, ki se ne noslužijo plačevanja v obrokih, se sme na pri finančnem oblastvu 1. stopnje podano prošnjo plačilo dodatnega daveka odnesti do konca maja 1915 proti varščini. Varščino je položiti na eden od § 32. izvršilnega predpisa k zakonu o daveku na žganje dovoljenih načinov.

E. Kontroll podvržene osebe.

Izdelovalci žganja ter oni, ki trujejo z žganimi opojnimi tekočinami,

mi ali se pečajo s točenjem ali s pridajo takih tekočin na drobno, so glede dodatnega daveka od 1. februarja 1914 dalje skozi šestdeset dni pod uradnim nadzorstvom, in so torej v tej dobi zavezani glede svojih zalog na žganih opojnih tekočinah, v kolikor niso te od dodatnega daveka oproščene ali v kolikor se niso prejele v doklade prosto vporabu, izkazati dobro ali plačilo dodatnega daveka.

Finančni organi so v okviru osmega in devetega poglavja carinskega in državnega monopolnega reda upravičeni, kedarkoli se jim zdi potrebno, v hranilu, kakor tudi v obrtnovališču in prodajališču, v katerih se hranijo ali razpečavajo žgane opojne tekočine, vstopiti podnevno, vršiti v njih preiskave, zaloge dodatnemu daveku podvrženih žganih opojnih tekočin zapisati ter z ozirom na rok za prijave in plačila zahtevati izkaz vplačitve dodatnega daveka ali dobro.

Obrtne stranke so zavezane finančnim organom vstop v gori navedene prostore dovoliti in jim osebno ali po svojih uslužbenih na zahtevo po potrebi pomagati.

C. kr.
kmetijska družba
krnajska v Ljubljani
(ustanovljena leta 1767)

je najstarejši kmetijski zastop v Avstriji, ki nudi svojim udom največje ugodnosti, ne da bi udje imeli kakšne druge denarne obveznosti, kakor da plačajo na leto 4 K udnine. Udje prejemajo družbeno glasilo „Kmetovska“ zastop.

„Kmetovska“
v piščaku
„Kosjerjevo“
in
„Perdušino“
(XXII. letnik)

je najstarejši, najboljši in bogato s podobami opromljeni kmetijski list v slovenščem jeziku, ki ne sme manjšati v nobeni slovenski kmetijski hiši, kjer jih je kaj mar za gospodarski napredek. Izhaja v obsegu dveh pol po dvakrat na mesec. Naročnina je 4 K na leto. Za ude kranjske kmetijske družbe zaston.

Posamezne številke zaston na ogled. 4744

Gospo-
darske
potreb-
ščine,

kakor sadno drevje, semena,
jila, močna krmila itd., dobiva
kmetijske družbe v najboljši
zajamčeno vsebino po najnižjih c
:: :: vsaka prevara izključena. :: ::

Naznanilo.

zlasti pa gg. gostilničarje in kavarnarje, da je pri meni dobiti vsak dan izvzemki nedelje in praznike ob 6. uri zvečer zadnje sveže pecivo.

4703

Modna trgovina
v Ljubljani
Stritarjeva ulica št. 7.
Solidno blago. Nizke cene. Vzroci poštne prosto

ANTON SCHUSTER

Jean Schrey.

:: Konfekcija ::
za dame in deklice
bluze, modno blago, sukno, platno,
garniture, preproge, šerpe, rute, pleti.

Štev. 32/V. u.

343

Razglas.

Podpisani mestni magistrat naznana mlađenčem, rojenim leta 1891, 1892, 1893 in 1895, ki stopijo letos v naborno, odnosno črnovojna leta: 1) da so v smislu § 34. vojnih predpisov I. del. 1. zvezek

imeniki onih mlađenčev, ki pridejo letos k naboru, v mestnem vojaškem nradu, Mestni dom, I. nadstropje in v uradnih urah, vsakemu na ogled. Kdor opazi kako izpuštev ali napačen vpis, ali ima pomislek proti prošnjam za nabor v bivališču ali za vojne olajšave, naj to pismeno ali ustno naznani tukajšnjemu uradu;

2) da so v smislu § 8. črnovojnih predpisov

od 27. januarja do 3. februarja t. l.

v omenjenem uradu na ogled imeniki domačih in tujih, leta 1895. rojenih, od 1. januarja 1914 črnovojništvo podvrženih mlađenčev. Pogreški naj se pismeno ali ustno naznani tukajšnjemu uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 2. januarja 1914.

C. kr. avstrijske državne železnice.
Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-54 zjutraj. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzenfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebni vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfov, Straža - Toplice.

9-09 dopoldne. Osebni vlak na Kranj, Jesenice, (z vezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzenfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osebni vlak na Škofijo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

1-30 popoldne. Osebni vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfov, Straža - Toplice.

3-40 popoldne. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzenfeste, Celovec,

6-35 zvečer. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Viissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-48 zvečer. Osebni vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfov.

10-01 po noči. Osebni vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzenfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osebni vlak iz Trsta, Gorico, Jesenice, z vezo na brzovlak iz Ber-

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

lina, Draždan, Prago, Linca, (London) Viissingen, Monakova, Solnograda, Inomost, Beljakova, Tržiča, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebni vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljea.

9-52 dopoldne. Osebni vlak iz Trbiža, Jesenice, z vezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakova, Solnograda, Inomost, Beljakova.

10-14 dopoldne. Osebni vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

3-00 popoldne. Osebni iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljea.

4-33 popoldne. Osebni vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Linca, Celovca, Solnograda, Franzenfeste, Beljaka, Tržiča, Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenice z vezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prago, Dunaja, Linca, Celovca, Köln, Monakova, Solnograda, Inomost, Franzenfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-18 zvečer. Osebni vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

9-00 zvečer. Osebni vlak iz Jesenice, Radovljice, Kranja, Škofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

9-18 po noči. Osebni vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega Kočevja, Grosupljea.

11-31 po noči. Osebni vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 2-12,

7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41,

6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

Posojilnica v Mariboru
reg. zadruga z omej. poroštvetvom
vabi na

XXXII. občni zbor

v nedeljo, dne 3. svetega 1914
ob 10. uri dopoldne v zadružni
pisarni (Narodni dom).

Dnevni red:
1. Poročilo ravnateljstva,
2. poročilo nadzorstva,
3. odobrenje računov za leto 1913
ter razdelitev čistega dobička,
4. volitev ravnatelja in 2 odbornikov,
5. volitev nadzorstva,
6. čitanje zapiska Zadružne Zveze
o izvršeni reviziji,
7. slučajnosti.

Ravnateljstvo.

Postrežba točna! Cene solidne!
Prva največja
domača in eksportna tvrdka!

Zalaganje t. kr. armade, vojne mornarice, domobrancev itd.

Glavni zastopnik največjih tovarn ur v Sveci

Priporočano najboljše

štitarke ure, Schaffhausen ure, Omega ure itd.

Najboljša začrtka brillantnih in drugih

prstanov, znamkov, varčilnic, zapostilnic itd.

Komisije oredje. — Kračni nastavki iz

zrebra itd. itd.

■ Najnovejši cenik brezplačno. ■

Vizitnice v elegantni obliki priporoča
Narodna tiskarna.

Previdni

kolesar lahko prihrani mnogo časa in denarja, ako v zimski seziji pusti svoje kolo po strokovnjaku preiskati. — Ne zamudite toraj vposlati

svoje kolo v pregled podpisani tvrdki, ki bo delo ob najnižji ceni, strogo solidno in v najkrajšem času strokovnjaško dovršila.

Vsako pri nas popravljeno kolo se na željo brezplačno hrani do spomladi v naših nalašč za to primernih prostorih.

KARL CAMERNIK & Ko. Spec. trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mechanična delavnica in garaža. LJUBLJANA.

Štev. 23.475/13.

342

Razpis.

Za zgradbo železobetonskega mostu čez potok Reko pri Kočevski Reki okr. Kočevje

na okroglo 8000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapovedajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predloži

do 9. februarja 1914. ob 11. uri dopoldne podpisankemu dež. odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, določati je zapečetene z napisom: "Ponudba za prevzetje gradbe železobetonskega mostu pri Kočevski Reki".

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da priznava ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezplačno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadji še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v popularnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni, zlasti v komunalnih zadolžnicah ali zastavnih pismih kranjske deželne banke.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebro, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu.

Od dež. odbora kranjskega

▼ Ljubljani, dne 20. januarja 1914.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Centrala v Trstu. Filialke v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

■ Zivahn zveza z Ameriko. ■

Delniška glavnica K 8.000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (rento, zastavna pisma, delnice, zrcetke itd.) — Valute in devize. — Promocije k vsem žrebanjem. —

Sprejoma vloge na kranilne klijice ter na žiro in tekoči račun. — Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga. — Kontni davki plača banka iz svojega.

Eskomptira: monice, devize in fakture. — Zavarovanje vredn. papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja sredk brezplačno. — Rembourz-krediti. — Dovzna narodila. — Inkaso. —